

A dogon mítosz elemzése

A dogon nép arról vált híressé a világon, hogy olyan tudományos ismeretek birtokába jutott, amelyeket a földönkívüliektől kapott. Ezek a lények az égből szálltak alá a múltban, és kapcsolatba léptek ezzel az afrikai néppel. A kételkedők úgy vélik, hogy semmi rejtély nincs az egész mögött, és csak félreértelmezések és rossz magyarázatok sorozatáról van szó. Vajon nekik lenne igazuk?

Szíriuszi látogatók

Számos olyan primitívnek mondott nép létezik még a 21. században is, akiknek kultúráját a modern ember vizsgálja. Egymástól független csoportok állítják azt, hogy isteneik az égből szálltak alá, és tanították a népüket. A különböző amerikai indián törzsek, a braziliai kayapo emberek vagy az ausztrál wandjinak úgy vélik, hogy a tudást az égből kapták az őseink. A legkülönlegesebb beszámoló azonban az afrikai dogon néphez tartozik.

Csillagászati tudással rendelkező irástudatlanok

Nyugat-Afrika Mali régiójában élnek a fekete bőrű dogonok, akik talán még a 10. század környékén telepedtek le a környéken. Mali fővárosának közelében, Bamakonál óriási síkságok, sziklás területek és fennsíkok találhatók, ahol ez a különleges törzs él és főként mezőgazdasági termeléssel, valamint

állattenyésztéssel foglalkozik. A házaik olykor meredek sziklákon találhatók, és döngölt földből építik őket. Mivel a dogon törzsek területei igencsak nehezen közelíthetők meg a nehéz földrajzi terep miatt, így egyesek elszigetelté váltak az idők során, éppen ezért is őrizhették meg tisztán a hagyományait, amelyekről cikkünkben szó lesz. A dogonoknak nincs írása, és olvasni sem tudnak, így szájhagyomány és rítusok útján tartják fent őseik történeteit. Több nyelvjárással is kommunikálnak, de a művésztől sok információt szerezhetünk róluk. A maszkok, a szobrok és a falfestményeik olyan rejtélyekről árulkodnak, amelyekre az egész világ felfigyelt. 1931-ben *Germaine Dieterlen* francia antropológus és néprajztudós megismerkedett a szakmabéli *Marcel Griaulé*-val, akivel Afrikába utazva elsőként kezdték tanulmányozni a dogon népet. Mindkettőjük neve elválaszthatatlan lett a témától, főleg, hogy a doktori disszertációjukat is erről

írták. Ehhez azonban még el kellett teltie néhány évnek, és addig többször is felkeresték a dogonokat, hogy minél több információt gyűjtsenek róluk. Dieterlen és Griaulé sokszor nem is értelmelte az elmondottakat, hanem minél több dolgot jegyzeteltek le róluk, hogy visszatérve Franciaországba átnézhessék az információkat és összesítsék azokat. Szinte csak otthon döbbsentek rá, amikor az összes jegyzetet átnézték, hogy az egyszerű dogon emberek óriási csillagászati tudással bírtak és a Szíriusz lakóiról beszéltek. Ebben az időszakban még a csillagászok is igencsak keveset tudtak a Szíriusz-rendszerről és a dogonok elbeszéléseit is eléggé nehezen lehetett értelmezni, így a szakmabéliek nem szívesen foglalkoztak a jegyzetekkel. 1965-ben jelent meg a két tudós jelentése a Francia Néprajzi Intézet számára, de Griaulé időközben elhunyt. Hamarosan azonban egyre többen figyeltek fel a nép csillagászati tudására, majd

megjelentek az ősi asztronauta hipotézis hívei is, akik szerint az ősi időkben földönkívüliek látogatták meg a Földet – többek között a dogonokat is.

A Teremtés központja

A dogonok vallása, annak rítusai és ceremóniái, az elbeszéléseik, továbbá a művészeti alkotásaik igencsak sokat árulnak el a Szíriuszról, valamint a Teremtéstörténetükről. Amma főisten a kezdetekben tojás alakú volt, majd teremteni kezdett, és négy részre oszlott (4 égtáj, 4 elem) szét. A teremtés során Amma hétszer hét világot alkotott. Így jött létre a Tejútrendszer és annak csillagai, köztük a Szíriusz, az Orion és más csillagcsoportok. Amma megalkotta a Pót, ami minden dolog legkisebb része volt

– valószínűleg egy ősenergiáról van szó –, és ezt adta hozzá minden teremtéséhez is. Következően a méhlepényéből hozta létre az első létezőket, egy ikerpárt: Ogot és Nommot. Majd megteremtette a Földet, ahová Nommo elhozta az emberiség nyolc őst, és ezzel létrejött az emberi faj – a Po erejével. Mint ahogy más népek mitológiájában is olvasható, itt is voltak égi viszályok, de lényegében az lett a vége, hogy Amma rendelkezésére a nommok – addigra már más nommok is léteztek – egy égi bárkával eljöttek a Földre. Négy nommo volt a bárka fedélzetén,

akik bár örök fénytesttel rendelkeztek, mégis halak formájára lettek megteremtve. Amikor a bárka közelített a Föld talajához, akkor nagy por keletkezett, és egy robaj kíséretében landolt a gépezet. Az ősnommók kiszálltak, kiürítették a hajót, ami aztán felszállt, mintha Amma visszahúzza volna egy kötéllel az égbe. A nommok tanították az akkor még primitív embereket, így lefektették a kultúra és a civilizáció alapjait. A Teremtés központja a Szíriusz főcsillag, így a dogonok különleges jelentőséget tulajdonítanak neki. A Szíriusz kettős rendszer, ami A-ból (Sigui) és B-ből (Po-tolo) áll. A társcsillagot viszont csak távcsővel lehet megfigyelni, amivel a törzs egyáltalán nem rendelkezett, mégis tudtak róla. Ráadásul mivel a Szíriusz az égbolt egyik legfé-

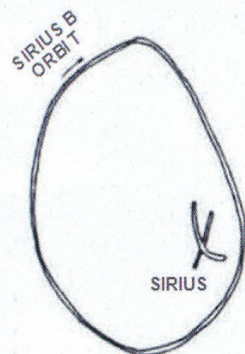

nyesebb csillaga, ezért a kísérőjét igen nehéz megfigyelni, mert csak 50 év alatt kerüli meg a csillagot. A dogonok azonban beszámoltak egy harmadik tagról is, az Emmeyatoloról, amit a kutatók C-nek említenek. A törzs tudta továbbá azt is, hogy a Naprendszer bolygói a Nap körül keringenek, de tudomásuk volt a Szaturnusz gyűrűiről és a Jupiter négy legnagyobb holdjáról is.

Szkeptikusok kontra hívók

Dieterlen és Griaulé beszámolója után óriási vita alakult ki a tudó-

mányos körökben a dogonokról, hogy valóban igazak-e az állítások a történeteikkel kapcsolatban, amik a halszerű idegenekre vonatkoznak. Nos, az első néprajzkutatók nem voltak a földönkívüli élet hívei, így aligha csallahattak az adatokkal. Éppen ezért a népszerű *Carl Sagan* csillagász és más kétkedők azt találták ki, hogy Dieterlenék előtt talán már az 1900-as évek elején érkezhettek a törzsekhez helyi misszionáriusok és csillagászok is – ugyanis a környék francia gyarmat volt –, akik beszámoltak nekik az éppen aktuális csillagászati ismeretekről, és megemléstették a Szíriuszt is. Az elképzelés szerint a dogonok szájatva hallgathatták az embereket, és az új információkat beépítették a hagyományaikba, így egyfajta kultúraszennyeződés történt. Mire évtizedekkel később a két francia néprajzkutató eljutott a dogonokhoz, addigra már a beszennyezett mitológiát hallgatták meg a dogonok szájából. Ez a ténynek sem nevezhető állítás a mai napig tartja magát a szkeptikusok körében úgy, hogy valójában semmiféle bizonyíték nincs rá.

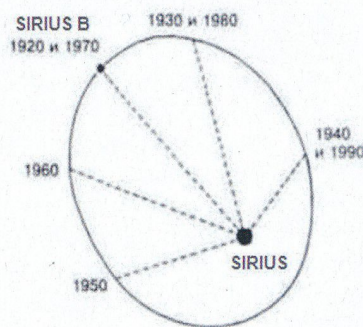
Semmilyen tudományos adat vagy útleírás nincs, ami alátámasztaná azt, hogy bárki is meglátogatta volna a dogon törzseket. Dieterlenék biztos, hogy tudtak volna róla. Ám mégis, ha ez így is történt volna, akkor is szinte lehetetlen a fertőződés. A dogonok már évszázadok óta ünneplik a Szigui szertartást, amit a Szíriuszhoz kötnek, és ezt a falfestményeik, továbbá az ünnepi maszkok is bizonyítják. Az ünnepet 50 évenként tartják, és

Félig hal, félig ember

A haltestű lények más mitológiákban is szerepelnek, és kultúrhéroszokként jelennek meg, akik elhozták a tudást a népeknek. Óannész neve a mezopotámiai népek legendáiban bukkan fel: ő deréktól lefelé volt hal, míg fölfelé ember. Inkább a bölcsék közé sorolták, és isteni származásának tartották. A furcsa lény megtanította az embereket a tudományokra és a művészetekre. Úgy tűnik, e mítoszokon alapulnak a későbbi sellőtörténetek.

többhónapos elvonulással készülnek fel rá. Ennek olyan részletei is vannak, amit csak a „beavatottak” tudhatnak, de mivel Griaulé hosszú időt töltött a dogonok között, ezért megbíztak benne, és ezeket az információkat neki is elárulták. Mennyire valószínű az, hogy egy ilyen ősi hagyományt és szentként kezelt dolgot beszennyeznek egy általuk alig ismert fehér ember meséjével az 1900-as évek elején?

Semennyire. Ráadásul a szkeptikusok azt is állítják, hogy a dogonok csillagászati tudása helytelen, mert a Szíriusz csak egy kísérője van, nem pedig kettő. Ha valakitől átvették az ismereteket, akkor minek költöztek a történethez még egy dolgot, hogy túlbonyolítsák azt?

Erre a kétkedők sem tudnak mit felelni. A dogon mitológia ugyanis egy olyan kiépített rendszer, ahol minden kapcsolatban van minn-

kizárt dolog, hogy valamilyen modern információt beépítettek a 20. század hajnalán és az tökéletesen illeszkedik a régi mitológiához. A legújabb exobolygók felfedezésének fényében a jövőben még az is kiderülhet, hogy valóban van még egy kísérője a Szíriusz, sőt, esetleg bolygót is felfedezhetnek a környékén, ahonnan a földönkívüliek érkeztek hozzánk a múltban. A szkeptikusok viszont mindig csak az adott korszak aktuális csillagászati adataiból indulnak ki, így határozottan tagadják, hogy létezne más kísérő is ott. Emlékezzünk arra, hogy már vagy négy évtizede is lángolt a vita a dogonok Szíriusz C-jének létezéséről, és csak az 1990-es, valamint 2000-es években kezdték el felfedezni további csillagokat, valamint exobolygókat, amelyekről addig halvány fogalmunk sem volt. Sőt, a tudósok azt hitték, hogy más csillagrendszerekben nagyon ritkák lehetnek a bolygók, de azóta több mint 4000-et fedeztek fel. Egyszerűen a szkeptikusok minden fő állítását meg lehet cáfolni, de ők ezt soha nem fogják elismerni. Ezek már túlságosan is pontos és megfogható ismeretek, amelyek nem kétértelműek, hogy vitázni lehessen róluk. Reméljük, egyszer felfedezik a Szíriusz C-t, sőt, talán majd a nommok is visszatérnek a bolygónkra. Vagy már itt is vannak? MISKOLCI LÁSZLÓ